EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 31. 10. 2019
COM(2019) 566 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní smernice 2009/31/ES o geologickom ukladaní oxidu uhličitého

1. ÚVOD

Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES o geologickom ukladaní oxidu uhličitého[1] (tzv. smernica o zachytávaní a ukladaní oxidu uhličitého – ďalej len „smernica CCS“) sa stanovuje právny rámec pre environmentálne bezpečné geologické ukladanie oxidu uhličitého (ďalej len „CO_2“). Cieľom smernice CCS je zaručiť, že nebude existovať žiadne významné riziko úniku CO_2, alebo poškodenia zdravia alebo životného prostredia a zároveň predchádzať nepriaznivým vplyvom na bezpečnosť prepravnej siete alebo úložísk.

Táto správa je treťou správou o vykonávaní smernice CCS za obdobie od mája 2016 do apríla 2019. Vzťahuje sa na pokrok dosiahnutý od druhej správy o vykonávaní[2]. Táto správa vychádza zo správ predložených členskými štátmi a Nórskom v súlade s článkom 27 smernice CCS. Dvadsaťdva krajín[3] predložilo správy včas, preto mohli byť zohľadnené v tejto správe.

2. KONKRÉTNE PROBLÉMY PRI VYKONÁVANÍ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

2.1. Posudzovanie úložných kapacít a výber úložísk

V zmysle článku 4 ods. 2 smernice CCS sú členské štáty, ktoré plánujú povoliť ukladanie CO_2 na svojom území, povinné vykonať posúdenie dostupnej úložnej kapacity. Holandsko odhaduje svoju teoretickú úložnú kapacitu v objeme približne 1,7 Gt v Severnom mori, prevažne vo vyťažených ložiskách zemného plynu. V budúcnosti sa plánuje podrobnejší prieskum vhodnosti konkrétnych lokalít. V rámci projektu NORDICCS sa v Dánsku zistila úložná kapacita v slaných zvodnených vrstvách v objeme 22 Gt CO2 a v uhľovodíkových ložiskách v objeme 2 Gt. Nemecko odhaduje úložnú kapacitu vo vybraných kľúčových ložiskách zemného plynu v objeme približne 75Gt CO_2 a v slaných zvodnených vrstvách v objeme od 20 do 115 Gt CO_2. 80 % týchto zvodnených vrstiev sa nachádza v štátoch, ktoré zakazujú ukladanie CO_2.

Len niekoľko krajín určilo nové oblasti, z ktorých na základe článku 4 ods. 1 bude alebo nebude možné vybrať úložiská. Nórsko označilo možné úložiská CO_2 v nórskom kontinentálnom šelfe a uverejnilo súhrnný atlas týchto lokalít. Česká republika zvažovala jedno úložisko LBr-1 pre pilotný projekt CCS na juhovýchode krajiny.

2.2. Žiadosti o povolenia na geologický prieskum a na ukladanie

V rámci holandského projektu CCS Porthos sa vo fáze prípravy nachádza žiadosť o dve povolenia na ukladanie a jedna aktualizácia povolenia. Nórsko v januári 2019 udelilo povolenie na geologický prieskum na ukladanie CO_2 v nórskom kontinentálnom šelfe. Jedna žiadosť o povolenie na geologický prieskum bola podaná v španielskej Andalúzii.

---

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006, Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 114 – 135.

2 COM(2017) 37, Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice 2009/31/ES o geologickom ukladaní oxidu uhličitého.

3 Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

2.3. Realizovateľnosť dodatočného vybavenia na účely zachytávania a ukladania CO_2

V článku 33 smernice CCS sa vyžaduje, aby pri žiadosti o povolenie prevádzkovatelia posúdili technickú a ekonomickú realizovateľnosť zachytávania, prepravy a ukladania uhlíka. V prípade kladného posúdenia bude nutné, aby sa na mieste zariadenia vyčlenil priestor pre vybavenie potrebné na zachytávanie a stláčanie CO_2.

Takéto posúdenia vykonali Estónsko (1), Francúzsko (1), Nemecko (6), Rumunsko (6) a Poľsko (8). Posudzovaním sa zistilo, že zachytávanie a ukladanie CO_2 nie je ekonomicky realizovateľné. V prípade niektorých zariadení sa zistili ďalšie ťažkosti. Geologické podmienky v Estónsku sa považujú za nepriaznivé, zatiaľ čo zariadenia v Nemecku nemajú prístup k vhodným úložiskám.

Napriek nízkej miere realizovateľnosti vyplývajúcej z posúdení väčšina elektrární (napr. v Poľsku, Estónsku a Nemecku) vyčleňuje pôdu na zariadenia s vybavením na zachytávanie CO_2.

Všetky nové plynové elektrárne v Nórsku musia mať od spustenia prevádzky zariadenie na zachytávanie a skladovanie CO_2. Niektoré z 30 švédskych zariadení s príkonom viac než 300 MW v súčasnosti skúmajú možnosť zachytávania a ukladania uhlíka a realizujú predbežné štúdie.

2.4. Národné programy a výskumné projekty s významom pre smernicu CCS

Výskumné činnosti zamerané na rozvoj technológií a znalostí v oblasti ukladania CO_2 prebiehajú vo viacerých krajinách (Česká republika, Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Litva, Malta, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko a Švédsko) s podporou zo štátnych prostriedkov, finančných prostriedkov EÚ a nórskych fondov. Niektoré krajiny sa zúčastňujú na systéme ERA-NET ACT (urýchlenie technológie zachytávania a ukladania CO_2), ktorý spája rôzne projekty podporované spoločne z finančných prostriedkov Nemecka, Grécka, Francúzska, Holandska, Nórska, Rumunska, Španielska, Spojeného kráľovstva, ako aj Švajčiarska, Turecka a Spojených štátov. Írsko uviedlo, že zriadilo riadiacu skupinu pre politiku a realizovateľnosť projektov zachytávania a ukladania CO_2 s cieľom pracovať na vývoji stratégií v oblasti CCS a posúdiť realizovateľnosť budúcich projektov v krajine. Okrem toho sa 9 členských štátov (Česká republika, Francúzsko, Holandsko, Maďarsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko) spolu s Nórskom a Tureckom dohodlo na koordinácii svojich výskumných a inovačných činností týkajúcich sa zachytávania, využívania a ukladania uhlíka v rámci Európskeho strategického plánu pre energetické technológie (plán SET).

2.5. Siete na prepravu a ukladanie CO_2

Naďalej existujú dve hlavné regionálne siete CCS zamerané na rozvoj spoločných, cezhraničných riešení prepravy a geologického ukladania CO_2 – pracovná skupina pre severomorskú panvu zložená zo zástupcov Spojeného kráľovstva, Holandska, Nórska, Nemecka a Belgicka a sieť CCS v oblasti Baltského mora zložená zo zástupcov Estónska, Nemecka, Fínska, Nórska a Švédska. Tieto siete môžu uľahčiť transparentný a nediskriminačný prístup k sieťam na prepravu CO_2 a úložiskám CO_2 pre prevádzkovateľov v členských štátoch, v ktorých neexistuje možnosť podzemného ukladania. V správach sa uvádzala spolupráca s členskými štátmi hraničiacimi so Severným morom aj v rámci

projektov spoločného záujmu (PCI). Švédsko uvažuje o budúcej spolupráci predovšetkým s Nórskom v oblasti ukladania, keďže tam existuje niekoľko súkromných spoločností so záujmom o takúto príležitosť, ktoré ju v súčasnosti skúmajú. Vo francúzskych lokalitách Fos-sur-Mer, Le Havre a Dunkerque sa budujú strediská pre CO_2.

3. ZÁVERY

Ustanovenia smernice CCS sa v členských štátoch EÚ vo vykazovanom období uplatňovali správne, pričom tieto členské štáty predložili správy Komisii do 30. júna 2019.

Napriek pretrvávajúcemu nedostatku kladných posúdení technickej a ekonomickej realizovateľnosti dodatočného vybavenia na účely CCS, elektrárne napriek tomu vyčleňujú pozemky pre prípad, že by sa v budúcnosti zmenili podmienky.

Značný počet členských štátov a Nórsko naďalej podporujú alebo plánujú v blízkej budúcnosti prostredníctvom národných programov alebo fondov podporovať výskumné a demonštračné činnosti týkajúce sa zachytávania a ukladania CO_2. Okrem toho sa viacero krajín zúčastňuje na viacerých európskych výskumných a kolaboratívnych projektoch.